

Latweefchu Awises.

Nr. 23.

Zettortdeenâ 5. Zuhni.

1858.

Awifchu finnas.

Zelgawa. Kursemmes zeen. Wize-Gubernatera lungu von Kube Keisers 11tâ Maji ezejelis par Widsemmes Wize-Gubernateru.

Kreewufemme. Urala kalnds Krohnis 23 weetâs un zitti lungi 140 weetâs rohft feltu, warru un dselst. Par 455 pohdu selta, 61 tuhft. 4 fimts pohdu warra un 24 milljon. pohdu dselstes fofchee lungi israkufchi, tee Keiseram 1 milljoni fudr. rubl. nodohfchanas makfajufchi. Sibiras Kirgifchu semmê, Semipalatinfklas, Karalarinfklas un Boganoulfklas aprinkôs kahdâs 1 millj. 2 fimts tuhftofchâs puhruweetâs kahdâs 4—7 affis dsikli appakfch semmes atraddufchi un nu isrohft brangu warru. Utraddufchi flaidru warru leelôs gabbalôs, lihds 1 tuhft. pohdu smaggu. Semipalatinfklas kaupmanni Keiseram fawâ dsimtedeena dahwinajufchi tahdu atrastu gattawa warra gabbalu, 105 pohdus smaggu. Keisers itt laipnigi to peenehmis.

Behterburga. Keisera leelâ bibliotekâ Behterburgâ irr 802,717 drukkatas grahmatas un 28,536 rakstias grahmatas, tas irr pawiffam 831 tuhft. 253 grahmatas no wiffadahm pasaulles wallodahm.

Italia. Besuwa ugguns-kalns 17tâ Maji islausis ne gallâ, bet appakfchâ pee kalna eefahkuma 2 warren leelus zaurumus un nu deen nakt fcheem zaureem iswerd deggofchu lahwi (falauzetus afminus, pelnus, semmi un zittas tahdas leetas) kas nu tell kâ straumas pa 3 lejajm tezzegamas un wiffu fadefsinadamas kas zekâ gaddahs. Utal tur jaunâs breefmas!

Judija. Calendereem tur gruhti nahfoht karroht, jo tur taggad lihds 34 grahdeem karsti, ka ne warroht to zeest un palefoht dauds saldati

flimmi. Kahdas leelas leetas tur taggad ne spehji padarriht, kaut tee gan tohs dumpineekus sakauj kur tee rahdahs. Tikkai pahri weetâs Calenderi sakauti, un teem pee Urras 133 saldati un 3 wirfneeki noschauti; ir pee Rowas teem kahdi 100 saldati un 4 wirfneeki nokauti tappufchi. Tapat arri Generalam Pennim naw labbi ghajis pee Raporales.

Islante. (Skattees Giropas lautfahrte.) Schê schinni nabbaga semmitê kur laudis paschâ seemeli tahdâs gruhtibâs un nabbadfibâ dsihwo, usgahjufchi taggad feltu. Wihrs warroht par deenu israkt 5—20 dollarns (dahlderus). Kahdi 600—800 Islandeeschi tuhdat turpu demufchees un rohfoht ar kahribu. Scheem nabbaga laudim to no firds gan warr wehleht. S—3.

Jannas finnas.

Mispottes aprinki. As—w. u pagastâ, tai 18tâ Aprili 3 wihri schkuhnim taijsja jaunumuntu us peefetas fahrtes stahwedami. Us reif strikkis truhft, fahrte walkam! 2 wihri pee jumta, kas sinn kur wehl nokehrufchees palikkufchi us jumta, bet treschais, ihstais jummikis paschâ jumta gallâ stahwedams, ne warredams ne kur nokehrtees nahf us semmi kâ falmu bunts. Wiffi, kas to nelaimi no tableentes redseja, dohmaja nu irr jummikis druskâs no tahda augstu jumta krisdams. Zitti jaw peefkrehjufchi flahf redseht kas nu ar fahistu wihru jadarra. Atrohn to gan gullofchu starp diweem leeleem afmineem bet — pats, jehfchu gan bischliht kulshâ fahists, taf dsihws bes kahdas eewainofchanas. — Woi tu tê lassitajs atkal ne redsi Deewa brihnischligus darbus. Deews wiwuu glahbdams kahwe wid dâ starp teem afmineem krist. Zil dasch labs zilweks jaw garr semmi eedams naw krittis un kahju lausis, un schim no

6 assu augsta junta krištoht ne bruhze naw pee meefas redsama. „Naimigs kriteens,“ tu eesaukfees lassitajs. Es atkal teizu: „Deewa Teshwa rohka irr stipra un winna zelli irr brihnischkiigi un ne isprohtami.“ Tadeht zilweks, dseedi allaschin ta: „Es Deewam leeku gahdaht, un wissos darbos strahdaht, kas wald ar spehziibu: Tam buhs eeksch wissahm leetahm un isdohdamahm weetahm, padohmu doht un paligu!“

Muzzawa irr Krohna pagasts, Bruhschmallä ar leelu meschu, kas kahdas 37 tuhstoschas puhra-weetas ienessoht, no Leepajas kahdas 7 juhdes, un no Klaipehdas (Mehmels) Bruhschdos, arri kahdas 7 juhdes tahlu. Dasch lassitajs buhs Bahrtes un Muzzawas leelus meschus karra laika praktes us Klaipehdu weidams gallu no galla zauri isbrauzis un ar Muzzawas kohla frustabainizu, kas zekmallä labbi eepasinnees. Preekisch 4 gaddem effoht schē Muzzawas leelä muischä 12 Bahzsemmes breechus (Dammhirische) — (erkischkus) eelaiduschichi waislei. Augsta waldischana nu pawehlejusi tohs irschus meschä isfkaitiht un effoht fskaititaji atradduschichi, ka taggad 19 gabbali jaw klacht peelikfuschees. Zebfchu tas nu gan ne buhtu leels fskaittis 4 gaddos, tad tak no tom warr prast, ka arri muhsu meschos Bahzsemmes swehri warr deesgan mahjoht, un ka schee dammirfichi labbaki seemu pee mums pahzreesch ne ka sternas, no kurrachm leelä postahwigä fallä dauds reis kahdu nofalluschu meschä atrohoht. Arri pee schihs fskaitischanas irr israhdiées, ka Muzzawas meschä taggad 25 breechi un 350 sternas effoht. Kä faprohtams ar to fskaitischanu irr leelu leelais gruhtums un puhlinfch un tak beidsamo ne warr riktigi isfkaitiht; tadeht gan warr dohmaht, ka to swehru wehl wairaf tai meschä warr buht. Par to tur teek stipri gahdahts, kà wissi zitti plehfigi swehri, kà wilki, lapsas, zc. zc. no mescha teek isfkauhti ahra, lai breechi un sternas ne taptu aistikti un faplehsiti. Kad til tur bischliht kahdu wilku pamanna, tuhliht zell klappar-jakti un schauj semne jeb isdfenn no mescha ahra. Isgahjuifchu seemu effoht Muzzawas meschä 1 wilku un 30 lapsas noschahwuschichi.

Katram meschafargam peekohdinahts, wissmasaki katrà gaddä 6 plehfigus mescha putnus schaut, un tohs leelajam meschafungam nodoht.

Leepajas Bahzu Awises ta irr stahsihts. Tur ne wissai fenn bij jauna meita, kam jauniba jaw weenä azz melnais nags eemettees, zaur fo ta us to azz ne buht wairé ne warreja redseht. Schi us weenu azz neredfiga meita eet par elu un us reisi itt ahtri zittä eelä eegreesdamahs fateekahs jaunkungu ar deggofchu ziggarinu sohbos prettim nahkam, kas tapat ahtri greesdamees tai prettim nahdamai meitai ar sawu ziggarinu flimmo un neredfigo azz eewaino. Meita itt dikti no tam fahbihstahs, bet tapu brihnumu! arri tai paschä azzumirkli fahl ar to neredfigo azz redseht, un reds wehl scho baltu deenu, tapat kà ar to ohtru. Gfmu gan jaw dsirdejis stahstijam, kà ahtras, leelas bailes jeb arri leels preeké daschu neredfigu effoht wesselu darrijuifchi, un ka tas tak riktigi taisniba — rahda schis notiffums.

Ekohdes puffé, Kursemmé, tai 22tä Aprili, kad ta leela wehtra puhte — arri U. d. l. u. muischeles laidara widdus-gabbals, tamdeht, ka dikti garra ehla bija — no tahs wehtras tilke fagahsté. Zitti leeli lohpi bija jaw par laimi gands. Diklai 1 firgs un 7 teeki wehl laidarä atraddahs, un tai gabbalä stahweja, kur jumts eegruwe un fakritte. Wisseem par brihnumu! atraddahs itt wissi dsihwi. Un wehl jo leelaks brihnums irr schis, ka, tas firgs weena stalka mallä un tee teeki ohträ stalka mallä stahweja. Tu warrbuht lassitajs eesaukfees: „Nu kà tas nahzees, ka schee lohpinini naw nosisti?“ Atbildeschu tew ihfi ta: Deems fargaja, jo tai weetä, kur tee lohpinini stahweja, bija tee kohli itt kà lohpinus gribbedami glahbt us ziteem kohleem pakahruschees un atspreduschees. Wifs stallis laidarä bija kohku peegahsté pilns, bet kur firgs un teeki stahweja bij ruhmes deesgan.

No Norwegeru semmes raksta, ka tur fchogadd teem labé isdewigs sweijas gads bijis un tee labbus filku lohmus wilkuschichi. Effoht 700 tuhstoschu muzzas filku dabbujuschichi. No tam gan warr spreesf, ja arti zittäs malläs til labbi ar

to silku sweijofchanu eet, ka silkes taf paldees Deewam wehl jo lehtakas paliks. C. F. S.

B i t t e.

I.

Nekas eet par bittes gohdu:

Wigla fetu kalaffa.

Saultte febedama

Selta krohni darrina.

Latw. lauschu ds. un sing. 2599ta ds.

Bischu kohpfschana jaw wezzu wezzeem laikeem bij pasihstama, arri muhsu Kursemmé un Widsemmé, gan tikpat ilgi ka semmes apkohpfschana, un warrbuht wehl ilgali; jo kad arri ne pee zilweku mahjahm, tatfschu meschôs bittes weenadi ween pubhejuschees fawus schuhnuus schuht un faldu meddutiinu meddiht un darrinaht, woi nu zilweki to usgahje, woi nè. Bittes arri reds wiffur gandrihs fur tik pukkes un stahdi, truhmi un kohki seed un eeksch faweem seedeem faldumu glabba, tiklabb meschâ ka flaijumâ, kalnâ ka celeiya un dsird winnas kad spindeledamas seedus nemm, — bihtabs no winnahm arri jaw pat reewers behrns pee laika pamahzihts, ka lai kaitinatas ne dsell, jebfschu sinn ka zaur winnahm pohdinâ meddus brangais ko laisihf pascham tikpat labbi patihf ka bittei kas falduminsch ko seedôs atrohn. Bitte tad nu pasihstama wiffur, un no wisseem kuffainischeem kam feschas kahjas, bitte weenweeniga ko pee mums kohpj, ko nemm un turr pee mahjahm labpraht strohpê, tà ka gohfninas laidarâ, lai, kad muhsu semme gan newaid fauzama par baggatu Kanaânas semmi kas ar peenu un meddu teff (2 Mohs. gr. 3, 8, 13, 5.), tomehr ne truhst pawiffam ne peena ne meddus. Redsam tad nu arri ka pa leeleem mescheem kautini bittehm eet par paligu, lai bittes tad winneem palihds arridsan. Zeraug par dehjelehm wezzus derrigus kohlus eekschpuffe eepuuschus, fchohs kohfschi deji lai bittehm tur buhtu labs patihkams mittelis, un fauz to nu par drawu; bet dselmei jeb dohrei preekschâ leel plauktinu ar zaurumineem fahnôs tik leeleem ween, ka bittes warr lihst zauri. Eekschâ druuzianu meddus eefmehre, lai bittes ohschnodamas tam eet palkaf, un preeks drawineekam leels kad atrohn speetu kas mettees winna drawâ.

Ukewell zitti arri gattawu fataisitus strohpus us kohku un tam zeeti peeseen, lai bittes eet eekschâ, un fur meschi leeli, tur dascham drawineekam jeb bitteneekam bischukohki pa desmiteem kas meschâ paleel, kam fawu sihmi peelizzis flahht un ko winsch brihscham apmekle, wifstihmi tanni laika kad tee behrnuus laisch, woi kad meddus isnemmas ahrâ jeb jadrawe. Zitti atkal strohpus jeb kohzus turr pee mahjahm dahrsâ, lai paleel arween appaksch azzim un lai warr jo labbi tohs apgahdaht un apkohpt ka wajaga. Zrr dascham gudram fainneekam meschâ un mahjas lihds 30 un 40 strohpi kas labbâ gaddâ labbus rubbukus peeschkirr, jo labs bischu strohps dohd par augkeem gaddâ ja mas, pohdu meddus un diwi mahzianu waska. Ja tik proht ar bittehm dsihwoht, leels paligs zaur winnahm. Tapehz prahtigi fainneeki schahdu kohpfschana ne pamett un labpraht usklausa kad ko labba warr peemahzitees pee ta ko jaw sinna schinni leetâ. Bet pateiz arri firsni Deewam, — kas zaur tahdu masu putniinu ka bitte irr, zilwekam patihkamu labbumu dohd; un wehl wairak wiini sinn Deewu teikt un flaweht un apbrihnoht Deewa spehku un swehtu gudribu, kas bitti eezehtis arri par sihmi un par parahdischanu us tam, ka ir masi raddijumi zilweku mahza Deewam gohdu doht, — jo wairak labbi apdohma bischu dsihwofschana un buhschana, fur brihnumi papilnam eekschâ.

Par to ka bittes jakohpj, ka jafarga, ka jawairo, lai winnas labbi weschahs, par to grahmatas un mahzibas daschadas sarakstitas, ko preeksch teem, kam patihf no tam jo pilnigi mahzitees, — gallâ peeminneschu arridsan. Kam tiht ne tik ween naudu pelnitees, bet arri Deewa darbu brihnumus fawai dwehselei preekschâ zelt, teem ne buhs wêlri rakstihst ko taggad schê wehl lassihis. G. R—ll.

Bawaffara dseefmina.

- 1) Skatt! kahds preeks irr taggad laufa, Wiffur dsibwe kohfscha jaula! Strautini tell tschurr tschurr leija, Kupli salko rudsu fehja. Bawaffars mums preeku dohd: Dohsim Radditajam gohd!

- 2) Uppmallás var eewu-sarreem
Putnu-lohketaji barreem
Dseefmás sawu Kungu flawe,
Pes ka weens scho darbu sawe.
Pawaffars mums preeku dohd:
Dohsim Radditajam gohd'!
- 3) Biries sakkos fwabrkos tinnabs,
Dabrst pušku krohnus piunabs;
Augtu lohki seedus raifa,
Zaur lo ga rdumis mums taifa.
Pawaffars mums preeku dohd:
Dohsim Radditajam gohd'!
- 4) Arrajs ardams druwás-sauká:
„Bagga schè!“ us sirgu fauka;
Zekka-wibrs jo libafmis staiqa;
Gannu sehns ap jebreem staiqa.
Pawaffars mums preeku dohd:
Dohsim Radditajam gohd'!
- 5) Ewejneeks esarà pabradda,
Siwtinas few tibhlà wadda;
Gebgers arr' peh; medneem lohda,
Gabda ka teel zepets klohdà.
Pawaffars mums preeku dohd:
Dohsim Radditajam gohd'!

- 6) Tà nu dabba wiffás mallás
Mums ar preekeem preefschà dallahs,
Lai mehš, kad scho laimi baudam,
Grehku fabribas ne glaudam;
Bet itweens lai flaw' un gohd',
Sawam Radditajam dohd.
- 7) Tapeh; mums schohs preekus mattoht,
Deewa skunstes-darbus skattoht,
Ka wifsch pasauli pabrwalda,
Gabda ka mums dsibwe falda,
Winnam ween bühs nodohtees,
Un eelſch winna preezatees!!

M. Rbg.

Sluddinaschana.

Reprezents waggare lam labbas attestates, la
lanlu-lohpschann gruntigi proht, un gohdigi un usriizigi
turrejees, warr tuhdat meetu dabbubt us jaunem Zab-
neem schinni gaddà krohna-muischà Jaunà Seffawà,
Dohbeles aprinki. Lai peeteizahs pee 1

Jaunas Seffawas,
muischas waldischanas.

S i n n a .

Ur sirds pateizibu pateizam tai miht. R. . f . f . (R.) draudsei par teem 6 rubl., — Taur!g. . d. Leifschs
par 1 rubl., så arri teem kas dewusch 50 kap. 24½ un 15 kap. preefsch Luttera gohda-stabbu. S-z.

Labbibas un prezzu tirgus Rihgà tai 2. Zuhni un Leepajà tai 31. Maijã 1858 gaddà

M a l f a j a p a r :	Rihgà.		Leepajà.		M a l f a j a p a r :	Rihgà.		Leepajà.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudju . 160—	1	75	1	80	1/2 puddu (20 mahrz.) dseljes . . .	—	85	—	90
1/3 " (1 ") kweeschu 225—	2	50	3	—	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	35	1	30
1/3 " (1 ") meeschu 155—	1	60	1	70	1/2 " (20 ") schikhtu appiau . . .	—	—	1	80
1/3 " (1 ") ansu . 110—	1	15	1	—	1/2 " (20 ") schah-zuhku galk. . .	2	25	2	20
1/3 " (1 ") sirnu 180—	2	10	1	90	1/2 " (20 ") krohna linnu . . .	1	85	1	80
1/3 " (1 ") rupju rudju milt. . .	1	65	1	80	1/2 " (20 ") brakla linnu . . .	1	25	1	—
1/3 " (1 ") bihdeletu 220—	2	30	2	60	1 muzzu linnu sehflu . . . 6,00 lihdj	8	—	6	—
1/3 " (1 ") " kweeschu mil. . .	3	30	3	25	1 " filku . . . 9,75 —	10	—	9	—
1/3 " (1 ") meeschu putraim. . .	2	20	—	—	10 puddu farkanas sahls . . .	4	75	5	—
10 puddu (1 birawu) feena . . .	3	50	2	50	10 " baltas rupjas sahls . . .	4	75	4	60
1/2 " (20 mahrz.) fweesta 380—	4	20	3	30	10 " " smaltas " . . .	4	75	4	—

Leepajà lihdj 31. Maija. d. atnahl. : 82 fuggi un isgahj. 86. Rihgà lihdj 2. Zuhni. atnahl. : 405 fuggi. isgahj. 360.
Atnahkuschas : 651 struhgas un 1911 plohtii.

B r i h w d r i e l e h t .

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas puffed: Oberlehrer G. Blaeſe, Jensor. Jelgawà, tai 3. Zuhni. 1885

Jaunas finnas.

No Widfemmes. 27tã Juni Walmeres draudfê, Muhymuischas pagastã, preezi zilweki no pehrkona fpehka un ugguns breefmigi tappufchi fadaufti! Schee pfahwufchi lunga ptawã, ne taht no muifchas rijahm, kas uppites kraftã, kahdus fohfus no uppes noht irr. Tê naht breefmigs pehrkons, fahf ftipri liht un fchee ar faweem plauja-meem rihkeem behg appakfch rijas pafpahrnes, kã jaw laudis deemschehl pehrkona laikã mehds darriht. Ne zil tahtu weens no ohtra bij noftahjuschees, jauns fainneeks ar fawu jaunu fainneezi, kalpa wihrs, fainneeka deenesta meita un deenesta puifis, kas no saldateem us biketi bij atnahjis. Saimneeze fainneekam fflaht ween glaudufees un fazzijufi, kã fchai effoht brihnum bail. Saimneeks gan fazzijis, kã eefchoht prohjam us muifchu; bet tee zitti fazzijufchi: fur gan warroht no Deewa rohkas is-behgt. Tê nu darbineeki firus weddoht us mahjahm reds, kã sibbens 2 reifes pa weenu jumta gallu eekfchã un pa ohtru ahra, un tuhlin wifs jumts apnemts ar ugguni, bet winni ne finn, kã pee rijas irr zilweki, un kã ohtrs fpehrens fchohs ainehmis un breefmigi fatreezis! Tas fainneeks ar puifis gan atreibufosufchees, un itt kã no meega at-mohduschees, bet tee 3 ne. Tas puifis redsedams, kã jumts ar ugguni wirfã krittis, effoht gribbejis pahf fehtu pahri kahpt, bet ne effoht warrejis pahri tilt, jo no kahjahm lihds pufs zilweka bijis bes dshwibas un fpehka, tomehr pehdigi ar wiffu fpehku gruhdees pahf to fehtu, ar krichanu pahkrittis, un norahpees uppes mallã. Nu fauzis fainneeku, bet fchis darbojees ap few un fainneezi, gribbedams winnu no ugguns izglahbt, bet ne warrejis, arri no kahjahm lihds pufei bijis bes dshwibas, un tadeht tilko warrejis patã nowilktees uppes mallã.

No leelas ugguns karstuma eewillufchees uppe un tad kleegefchi, zil fpehjuschi. To muifchã fadstredesufchi, stahrsta (waggare) ar darbineekeem ftrehjuschi raudfihf, kas tur effoht. Saimneeks ar puifis rahdijufchi, kã zitti wehl effoht ugguni, laudis peefkrehjuschi pee ugguns, un kalpa wihru israhwufchi; pehz tam atraddufchi to meitu; weens wihrs, kã rahwis no ugguns, meitai rohku norahwis, kas jaw bijufi nodeggufi; Saimneeks rahdijis, fur winna feewa paliklufi; pehz gan atraddufchi, bet jaw bijufi meesa no kaulaem nodeggufi. Tobs kaulus un fadeggufchas meefas gabbalinus, kas kã ohgles paliklufchi, palaggõs fakrahjuschi, kã warretu kapehtã paglabbaht. Man gaddijahs tur buht ap to pafchu stundu, kad winni bija kaulus peedarbã fahrkã faliklufchi, un taifijahs us Walmera kapehtu weft noglabbaht. — **Al!** neisfakkamas gaudas un waimanas, kas tur tappe dširdetas! Wiffa mahja atfkanneja no behdu balfim. Tehwi, mahtes, brahli, mahjas un raddi gulleja nofritufchi pee fahrkeem, fauldami: **Al** Kungs! zil leeli irr tawi brihnuma darbi un zil fpehzigã irr tawa rohka, kas muhs fittufi; jo mehds preekfch tewis pihschi un pelni effam. **Al,** fchautfchalas man pahf kaulaem gahje to dširdoht! Skujin.

No Kurfemmes. Leelaufe. **Al** zil ahtri behdas un breefmas usbruhf, fur zilweks tahs ne maf ne buhtu gaidijis! To atri mehds fchinnis deenas effam peedfshwojuschi. Tanni nakti no 19ta us 20tu Oktobera deenu, prett rihtu, gahje Leelaufes mahjitaja Tennifchu faime us rijahm kult, tã pafchi laudis isstahfta. Saimneekam elje bij peetrufufe, tapehz zuhku-gannam tappe usdohts krahfbedre stahwedamam par lohdfinu us peedarbu deggofchu ffallu rahdiht. **Jau** ohtru metteenu effoht taifijufchi, diwi zilweki us rihjas dibbeni gahjuschi

falmus wilft abrá, kad ugguns-turrelais, woi nu meega pilns, woi tik ne apdohmadams ko darra, isdeggufcha skalla gallu, ne krahsni, bet paschds salmds eemettis un nu tik ahtri par riju un peedarbu wiffi falmi fahlfufchi degt, ka tik tas jaunkais wihrs par rijas lohdsinu warrejis isbehgt, bet weens wezzais wihrs, weens skohlas behrns, kas par nelaimi rijá gullejis, un tas sehns patš, kas to skallu eemettis, ugguni palikufchi un sawu gallu dabbujufchi! — Deews ween sinn ka tas tá warreja notikt. Ja no bailehm wifs prahts ne buhtu apnemts bijis, tatschu buhtu jadohma, ka winni woi weenas, woi ohtras durwis, woi arri lohdsinu buhtu warrejufchi atsneegt, un ja arri stipri fadegufchi, tomehr dšihwi isglabhteos; bet winneem bija zittadi nolifts! Tee kas abrá stahwejufchi, tik to skohlas behrnu dširdejufchi pawaidoht: wai Deewin! wai Deewin! Tas wezzais wihrs effoht fauzis, lai attaisa durwis, un tad eefch ugguns leefmahm, kas itt ahtri wiffu ehku aplampufchi, nekás wairs ne irr mannihts. Kad es ugguns-grehka weeta tappu, tad jau rijas bij sagruifschees. Arri zittahm ehklam, kas arri ar salmeem segti, ugguns leefmas gahje teefcham wirfú, bet par laimi stipri bij snidšis, tá ka warreja isglabht. Leelu teefu pellu, kas us rijas augfchu bija usbehti un stipri gruidjeja, ar uhdeni noslahpejam un tad pehz teem nelaimigeem fadedsjeem mellejam. — Ak tu Deews! ka mehš winnus atraddam! Kahjas un rohkas wiffeem bij lihds zeffeem un elkoneem no deggufchas, meefas pufs deggufchas, pufs zeptas, gihni par ohglehm palikufchi! Tá taws jaunums, tá tawa dšihwiba, ak zilweks, weená azzumirkli isnihft ja Deewa rohka tewi ne usturr! Lai mihli lassitaji Deews neweenam no juns ne dohd tahdas breefmas redseht!

Taggodin no kappehtas pahrahlam, fur tohs trihs libkus kappindos paglabbajam. Ak zil tur asfaras birre, kahdas behdas tur firdis mohzija! Kaut Deewa wahrds tik winneem tahs ihstenas behdu fables buhtu sneedšis un winnu tizzibu stiprinajis!! Mehš gribbam raudaht ar raudadameem peoderrigeem, kas tik leelás behdas krittufchi, jo tas wezzais wihrs bija labs, mihligs zilweks, un seewa lihds ar dehleem un meitahm tohti par winnu

behdajahs. Tas ganninſch bija atraitnes dehlš, ko winna geubti audsinajufe, jo jaw diwi reis winnas mantas zaur ugguni irr aisgahjufchas, nu treschu reisi ta nu pakemm labbi mahzitu, weffelu dehlu, un winnai tik weenu neweffelu behrnu atstahj! Tas skohlas behrns bij gohdiga fainneeka dehlš, kas no fefcheem behrneem tas weenigais pee dšihwibas bij palizzis un nu ar tahdu breefmiġu nahwi aisgahjis. Te gan jaraud lihds ar teem raudadameem!

Mehš us kappeem peeminnejam Deewa wahrdus no 104 Dahwida dseefmas 4 pantiná: „Tu darri tawus engetus par garreem un tawus sullainus par ugguns leefmahm,“ un luhdsamees no Winna tahdu garru, ka arri eefch fcheem ugguns-leefmahm Deewa warrenu rohku un schehligu tehwa prahtu warretum atdšiht, bet arri muhsu grehkus un wahjibu, tá ka mehš ar sagraustahm un pasemmotahm firdim pee-augtum eefch paklausifchanas un ustizzeſchanas eefch Winna, un warretum bes wiffas kawefchanas apleezinaht: Deews labbi dar ko darridams.“

A. R.

No Bahrtes. Bahra! par fimts gaddeem muhsu basnizas-pulkstns, kas ar sawu mums wiffeem tohti patihklam un eemihlotu skannu, weffels draudš fwehtdeenahm pee Deewa kalposchanas fauzis, un mirruschus us duffeschonu pawaddijis, — tá fakfoht fafirga. To flimmibu pahrmellejoht atraddahs eeplihšis. Behrn ruddeni sawas wezzas kohku basnizas tohrna spizzi, kas stipri bija eepuüfi, pahrtaiſjam, wainigo pulkstenu nonehmam un arri tuliht jaunu Leepaja apstellejam. Zauru seemu wolti pehz jauna pulkstena ilgojufchees, pawaffarâ suhtijam us Rihgu, jebfchu Leepajas pabrikants daschus pulkstenus gan irr lehjis. Ak! ar leelu ilgofchanohs dabbujam gaidiht. Nu tá 16tá sw. p. w. sw. atfw. jaunais pulkstns jam draudš basnizá fa-aizinaja, Leels preeks bija wiffeem, pirmo reisi pulkstenu jauku skannu isdširdoht

*) Kaut jelle no schim 2 breefmiġahm sinabm laudis labbi mahzibu nemtohs, un illatš peeminnetu 1) ka pehrkon laita ne buhs flehpteos appafsch leelem kohkeem, jeb tur fur fibbins labpraht eefwerr; 2) ka rijás ar deggufchu skalli jeb ar pihpi nebuht ne buhs darboteos, nedš behrneem jeb nejehgam ugguni ustizzeht. Zil nabbaga zilweks zaur tabdu aplanu darriſchonu ihaddus paleef nelaimig par nabbageem, woi arri ar breefmiġu abtru nahwi ais-
E-j.

Bezais ne pillus 7 pohdus grubts ne bij, tagga-
dejs 17 pohdus wesk. Draudsei gohds! Ja, ka
katru reisi, kad waijag, basnizai palihga peeskreij,
ta ir schi reise pulkstenam, no mahzitaja usrunnata,
katrs pehz sawas eespehschanas, ar mihtu prahtu
sawus kapeikus dewe.

Pateiziba un sinna. Zehkabs Pehka no
wisseem sohti zeenihts un mihlehts, 30 gaddus
Grohbines aprinka-teesa par peeschedetaju ustizzigs,
taisns un laipnigs bijis, no Deewa ar laizigu
mantu swehtihts, taggad turr Grohbines (krohna)
muischu us arrendi, un teefas weetu atfazzijis un
atstahjis. Tas winnam par gohdu un pateizi-
bu irr fazzihis un ikweenam, kas laut kahda buh-
schanu tuwakeem par labbu zelts, atkal par usflubbi-
naschanu derr; lai katrs sawa weeta dsennahs der-
rigs buht un kahdu reisi sawu weetu atstahjis, ka
Pehka, firsniigu paldees un ihstu tuwaku mihlestitibu
isepelniht un dsirdeht warr.

Behteris Tammusch, Bahrtes draudses Tillugu
mahju fainneeks, Pehka weeta eewehlehts un ap-
stiprinahts, eestahj ar tahm dohmahm un apnem-
schanahm: ustizzigi, kreetni un laipnigi ar katru
klahteju un tableju satiktees un ta Pehka rohbu ap-
rinka-teesa, ar to winnam Deewa dohtu spehtu
pildihht. Wehl, schis tai weeta eestahdams ar fa-
killuschu sirdi atzerr un peeminn sawu nelaika teh-
wu, Spruhdu mahju fainneeku Mikkelis Tammusch,
kas wisepirmais tai weeta 10 gaddus bijis un tu-
waku mihlestitibu panahjis, un kappu braukdams to
weetu noschehlohts un apraudahs atstahjis. Sa-
wu tehwu schi saule ne pasinnis, tai buhschanu,
kurru kohpdams tehws mirris, taggad eestahjis ir
tehwam par gohda-peeminnu pasauli winsch dohma
tai weeta saweem tuwakeem par labbu buht.

Tas wissam aprinkim par labbu teikts, lai katrs
sinn, ja waijadsgs, bes schaubischanahs ar winnu
satiktees.

J. B.

Widsemme. Karolenes kirspehse, ne tahlu
no Wallas pilfatina, Kaweresmuischa, April
mehnesi sawadi swehtki swinneti, prohti: Tuls
Ellrams sawas selta ammata kahsas swin-
nejis, Deewam gohdu un pateizibu dohdams, ka
Winsch tam 50 gaddus par basnizas pehr-

minderi lizis nodsihwoht sawai draudsei par
swehtibu. Effoht laudis no mallu mallahm fa-
skrehjuschi, wezzu firmgalwi gan basniza gan arri
mahjas pagohdinahht un to mihtigi apfweizinahht un
tam laimes nowehleht. Schi firmgalwa dsimtene
effoht ihsti Sweedru semme. Scheit tiklai swehschi-
neeks; bet ar gohdu sawu firmu galwu ir swehschuma
neffis. Man schkeet, ka schis gan tas weenigais
un virmais basnizas pehrminderis taggad, kas
tik ilgi sawu ammatu gohdam kohpis. Pee mums
Kursemmé ta basnizas pehrminderu buhschana naw
tik wezza ka Widsemme, tadeht ne tizzu, woi pee
mums atraddihhs kahdu wehrminderi, kas sawu am-
matu jaw 25 gaddus walkajis un apkohpis. Beh-
letumees gan, ka arri muhsu semme daudi basnizas
pehrminderi tahdu preeka deenu peedsihwotu, un
wehra liktu, kas un kahds winnu ammat; ne
wis ween swehtdeenas ar sudraba blekki pee
krubts, pee durwim un altara stahweht un us meeru
un fahrtigu buhschanu basniza luhkotees; bet arri
darbu deenas us kauschu dsihwi un behrnu-audse-
schanu un mahzischanu mahjas stipri skattitees un
par to ruhvetees, un saweem tautas brabteem ar
labbu preekschihmi allasch — ka gaismas behrneem
klahjabs preekscha staigahht, ka wissi basnizas pehr-
minderi, kad nu arri te ne, tak tur winna leela
jauna Zianas pilfata, tohs ihstenuus gohda sweht-
tus warr swinneht!!

Widsemme. Zegahjuscha pawaffari Kan-
napehjas basniza ittin sohti jauku altara
bildi, kur Kristus pee krusta lare, eeswehtijuschi,
kas Minkenes pilfata Wahsemme mahleta, un
labbu naudas graffi makfajoht. E. F. S.

Sinna par jaunu skohlu.

No Remtes. Buh par schcem Mahrtineem
divi gaddi, kamehr preeksch Remtes, Weefahtes un
Kappelles pagasta jaunu skohlu eeswehtija. Skoh-
las nams irr pascha leelzehta mallu, kas no Remtes
us Weefahtu eet un buhs no abbahm muischahm
kahdas peejas werstes tahlu noht. Ja gaddijabs
tur kahdam preeksch peezeem jeb sefscheem gaddeem
atpakkal par scho zellu braukt, tad winsch tur ee-
raudsija wezzu un gandrihs sagruuschu mahjinnu,

kur lauka fargš eefšhā dšibwoja. Wezš-Nuzes
 Grāhws Medem, kas toreis Remtes muisčas wald-
 dšhanu wehl ne bij sawam dehlam atdewis, likke
 fšohlas nammū šhinnū smuklā pakalnā, preešhu-
 mescha mallā uzšelt. Ier gan smukla un stalta
 ehka, no dedšinateem steegeeteem wiššzaur muhreta,
 ar leeleem un gaišcheem lohgeem, ar smuklahm lee-
 wenehm un durwim un ar ruhmiġahm fšohlas ista-
 bahm. Pee fšohlas namma irr fšohlmeisters smukku
 augtu dāhršu eetaiššijs, kur abbeles, bumberees,
 pluhmes, kesberes un daschadi ohgu-kruhmi fastahditi.
 Lohgu preešhā smuks appalsch sahles-plazzihšs, kur
 blakkam gangi un pukku dohbes atrohnahš, kas ar
 jaukahm rohšehm un zittahm smuklahm pukkehmi pil-
 nas fastahditaš. Pāpreešch lohpu muischēlē kahdus
 9 jeb 10 gaddus fšohlu turreja, kur fšohlmeisteram
 ar masu ruhmiti pahritikt wajadšoja. Kad nu jauns
 fšohlas namš gattawš bij, tad Muischzeema mah-
 zitajš un prahwestš, kas arri Remtes basnizā par
 mahzitaju, šcho fšohlu fwehtdeena, tai 11tā No-
 wemberi pehz pabeigteem Deewa wahrdeem eefwehtija.
 Patte Wezš-Nuzes leelmahte bij no Zelgawāš at-
 braukuš, kaut gan sliktš un nejauktš laiktš bij. Arri
 Remtes jaunais Grāhws ar sawu leelmahti un daudš
 draudšes lohzekti bij fšohlas nammā šapulzejušchees
 šcho gohda deenu swinneht.

Pezh pabeigteem eefwehtišchanas wahrdeem pa-
 fneedše Wezš-Nuzes leelmahte fšohlmeisteram smukki
 izrohtatu un eefšhā apseltitu šudraba bikkeri. Wee-
 nā puššē irr ušrakšiti tee wahrdi: Elisabeth, Grā-
 šin Medem šawam uštizzigam fšohlmeisteram Jo-
 hann Giffert. Ohtā puššē ta Bišbeles pantina,
 kas ohtā Tessalonikeru grāhmatā 3šhā n. 13 p.
 atrohnahš: „Zuhs brahli, ne peekuhsteet labbu
 darridami.“ Jaunn fšohlu apdahwinaja ar itt leelu
 un rupjāš druklās Latweeschu Bišbeli, kas ahdu
 wahkā smukki eefšeta un ar selta klambareem is-
 pušškota. Weenā puššē tee bohštabi G. G. M.
 atrohnahš, (kas til daudš kā Elisabeth Grāšin Me-
 dem nošibme) ohtā puššē: Remtes fšohlas namš,
 tai 11 Nowember 1856.

Lai pastahw šchi jauna fšohla appalsch Deewa
 fargāšchanas un lungu apgahdašchanas uš behrnu
 behrneem. Lai irr par mušchigāš fwehtibaš awotu,
 kur Deewa atfšichanu, Kristuš mišlestibu un prahta
 apgāšmoschānu warr smeltees.

Sirdšmišlam wezštehwam un Kursēmmeš Latwee-
 schu lauschu fšohlu zehlejām, zeenigām
 Žihrawāš mahzitajām.

Johann Chr. Wolteram.

- 1) Swehtš wakkars klabt, jaw puššens meeru swanna!
 Tu argullees eefšhā jaukeem kappineem,
 Ta kunga balšš tew fauz: „Ier strahdahtš ganna!
 „Šij atduššebt no darba publineem!“
- 2) Tu daudš fchi faulē redšejis un strahdajš,
 Un behrnu behrnūs miškli apšweizis,
 Tawš dedšigš gars bes apnišchānāš gahdajš,
 Un katre labbu darbu šlawejis.
- 3) Tu pirmais biji, kas mums fšohlu zehle,
 Tu pirmais, kas par kaudim ruhpejees,
 Jaur tewi Latwji gudribu til smeble,
 Un fšohlas atrohn, kur warr mahzitees.
- 4) Tu ne apniške lihds pat mirt mūs fwehtihš,
 Kad fšohlas seble, par to preezajees.
 Paldēes par to Dew, zeenigš miškais Zehthi!
 Ka par mūšš tautu ešš publejees! —
- 5) Ta seblta, šo Tu mišlestibā sebj,
 Itt jauki šell un neummāš augumā,
 Un fwehtiba, šo Tu par mums islehhji,
 Gan augtus-neššibš šcheit un mušchibā.
- 6) Jaw sehdēentis dasch zaur to irr tizzis
 Pee atfšichānāš, gudribāš un gohd,
 Un Deewu teidams rohlas lohpa lizzis,
 Un aššarāš tew širšhu „paldēes“ dohd.
- 7) Un babriušhu sebra nopušchāna
 Ap Tawu klāšhu kappu šiddināš,
 Un fšohlas behrnu preeka dšeedāšchāna
 Tew kappā šaldā meegā miššināš!
- 8) Kā faule wāššarā, kad ta nogahje,
 Wehl ilgi šarkanmūs pee debbešš mirdš,
 Tāpat — lai mišligš waigš gan mūs atšahje, —
 Tak veeminnā wehl palššš Tawa širdš.
- 9) Ar pateizibu Latwju dehli taiša
 Tew šeedu pušchfus gohda wainagā,
 Un mišlestibaš pukkes kappeem kaiša,
 Kas ne wihtibš nedš faulēš šarštumā.
- 10) Ar Deewu Zehw! Dušš šaldi upes mallā,
 Kur tawāš pašchāš pukkes jauki šed,
 Dušš meerā! Libdš nahšš Žesus pašaul's gallā,
 Un eeweddibš, kur eng'lu barri dšeed! —
- 11) Tur atšelš Tawi šatruhdeišchi kauli,
 Un gohda frehnis mirdšebš galwinā;
 Tabš meefāš špihdebs libdi ar šwaišnehm, faul
 Tak fwehtā, leelā debbešš klājunā!!

Rihmehts Dišch-Grānšdē,
 tai 20tā Oktoberi
 1858.

G. F. Schönberg,
 Kursēmmeš Latweeschu tautāš
 wahrdā.

B r i h w d r i k k e h t .

Uwischu

Missiones

Nr. 23.

peeliffums.

S i n n a s .

1858.

XXII. Par Deewa walstibu pagannu staryä.

G. Kineseru semme jeb Kitai.

(2)

(Skattees Nr. 22).

Bet to teescham warram tizzeht, kad ta aufih, tad, jo leela Kineseru semme irr, jo leelus brihnumus redsesim, ka tas Deewa Gars scho leelo tau-schu pulku pahwehrtihs. Un til leels schis tau-schu pulks, ka warram aprehknaht: ja arri kristiteem isdohtohs no scheem Kinesereem i l deenas weenu tuhktoschu dwehselu pee kristigas tizzibas atgreest, tak tuhktoschi goddi aiseeti, kamehr wissi Kineseri buhtu par kristiteem laudim paliffuschi. Un ko tad ta kristiga draudse lihds schim irr darrijusi pee scheem paganeem?

Lai arri Kinas semme tahta no wissahm zittahm kristigahm semmehm un no wissahm mallahm zeeti aisslehgta: tomehr ta no wezzeem laikeem naw pawissahm aismirsta bijusi. Stahsta, ka jaw Tohmstas Apustuls no Indias us Kinas semmi effoht nahzis, tur Kristus Ewangeliumu fluddinahr; arri Taddeüs, weens no teem 70 Jesus mahzkeem, turp effoht nonahzis un 360 kristigas basnizas zehlis. Wehl ap to 617 gaddu pehz Kristus peedsim-schanas no wakkarejas Asias us Kinas semmi effoht nahkuschi zitti no Nestorias mahzkeem, kas ihpafchu schkirshanu darrija kristiga draudse mahzidams, ka Deewischliga un zilwela buhschana pee Jesus ne effoht wis zeeti saweenota weena un tai pascha ih-paschiba. Schee Nestorias mahzekli ap to laitu sipri irr puhlejusches par Deewa walstibas wairoshanu pa wissu pasauli; un 1625 gadda Kineseru

semme pee Singawu-pilsehta israfke no semmes leelu marmora akmina tahpeli, ar frustu apshmetu, kurrä Kineseru un Sineru rakstos atradde eekaltas wahrdus, kas stahsta, ka 636 g. kahds kristihs wihrs turp effoht atnahzis, kas no Keisera dabbusi wasku to Ewangeliumu fluddinahr; dauds tam effoht padewusches, dauds atkal to atmetruschi. Tomehr no scheem pirmem missiones darbeem pee Kinesereem nelahdas sihmes zittur naw paliffuschas. Behz tam pirmee scho missiones druwu usnehme Kattoli. 1288 gadda kahds muhsis, ar wahrdi Monte Korwino dabbusa waskas, pascha Bekinges pilfata armestees; winsch tur ustaisija kristigu basnizu un kahdu pahri tuhktoschu Kineseru arri kristija. Bet stipraki tee paschi Kattoli sahze scho darbu, kad Portugischi 1537 gad. Makaus fallä, kas ne zil taht no leelas Kantones pilsehtas, bij apmettusches un Kineseri teem ne leedse tur andeletees. No ta laika wiswissadas Kattolu muhku beedribas zittas par zittu turp dsinnahs, Kinesereem kristigu tizzibu atnest. Pahz zitteem ap scho leetu darbojans Jesuiteru beedriba, ta irr tahda Kattofu muhku beedriba, kas 1546 zehlahs tahda prahä ar labbu woi ar launu muhsu Ewangeliuma flaidru tizzibu, kas tobrihd tikkai bij zehlusces, atkal isnihzinahr. Schee Jesuiteri gudri, augsti mahziti zilweki, kas mahzija, wissas leetas effoht brihw darriht, ja til ween Kattolu tizzibu un Rohmas Pahwesta warru ar teem warront stiprinaht un wairoht. No scheem Jesuitereem weens, Branzis Kfawiers (Franz Kaviors) zittahrt labs un ihsti Deewabihjias wihrs, nonahze Kineseru semme, bet tilko bij Kantones pilfata eegahjis, tad ahtri nomirre. Behz winnu at-

kal zits Jesuiteris Matthijs Ritschis (Matthäus Ricci) winna weeta nahze, kam isdewahs lihds pat Pekinges pilfatam tikt un të winsch drihs leelu gohdu redseja. Paschi augstaki lungi peeteizahs Kattofu tizzibai. No waldischanas puffes dauds winneem preetim ne darrija, brihscham gan isdsinne tohs Kattofu mahzitajus, brihscham atkal peenehme. Warrbuht wifs buhtu labbi isdeweess, ja stary pascheem Kattofu mahzitajeem nebuhtu zehlees sribdis; jo zitti tohs Jesuiterus apsuhdseja, ka teem paganeem par dauds weeglu darroht kristigu tizzibu zaur to, ka winneem palaujoht sawus wezzus paganu aprastus swebtkus un deeweklus turreht un teem tiklai kristigus wahrduß peelikke. Bawelti Rohmas Bahwests winnus gribbeja sameerinah; kad Kineseru waldineeki ar laiku dabbuja manniht, ka Jesuiteri sahze maisitees ap walsis leetahm; tad peepeschi leela waijashana pahr wisseem Kattofeem zehlahs; tohs mahzitajus woi aplawe, woi isdsinne, un 300,000 no Kineseru dwehselehm pee Kattofu tizzibas peewestas, un bes saweem mahzitajeem un waddoneem palikkuschas, ahtri atkal sawu tizzibu pamtte. Tas bij 1737 gadda. Gan pehz wehl Jesuiteri mehginaja të no jauna eetaisitees, bet aisweenam no jauna isdsihtti dauds ne warreja isdarriht. Wehl 1838 g. Kattofeem aisleedsje wiffu banizas gohdu un stahrigu Deewakalposchanu, un zaur to nu neta ne warreja wairs darriht. Tomehr wehl taggad Kattofi kahdas 200 tuhstoschas dwehseles skaita no Kinesereem, kas winnu tizzibu turroht.

Evangeliuma draudse dauds wehslak us scho missions druwu dewahs. Tasj bi 1807 gadda, kad pirmais Evangeliuma mahzitajs turp nogahje, prohti Robberts Marrisons, no Galantes. Morrisons ne zil ilgi mahzitaju ammatu usnehmees bij jauns — tobrihd tiklai 25 g. wezs zilweks, augsti apdahwinahs un labbi mahzihts, ar drohschu sirdi un pastahwigu vrahthu, pats dahwajahs preeksch tik grubta un bailiga darba; Londones missions beedriba winnu nosuhtija weenu paschu us Makaus fallu, kas, ka jaw stabstihst, Portugischeem peederr, un kur arri zitti Galendeu kaupmanni bij apmettuschees. Schee nu sipri sabihjabs, kad Morrisons atnahze pee winneem un fazzija, ka gribboht Kinesereem Kristus Evangeliumu mahziht, jo win-

ni zerreja, ka Kineseri, lihds schim Kristus eenaidneeki, winneem andeli maitaschoht. Tapehz Marrisons pats winnus atstahje un aisgabja us leelo Kantones pilfatu, kur tobrihd tiklai ahrsopilsehta Giropeereem bij brihw andeles pehz dsihwoht. Te Marrisons kahdu laiku dsihwoja sleppeni; winsch apgehrbe Kineseru drehbes, pehz winnu mohdes mattus un pirstu naggas garrus audsinaja un eeksch wiffahm leetahm ka dsimnis Kinesers turrejahs. Wiffuwairak winsch publehjabs ar Kineseru wallodu un raksteem, ka gruntigi ar teem dabbutu eepashtees. Un tas ne bij weegla leeta. Gewehro, ka ne ween Kineseru walloda pawiffam sawada un warrbuht patte grubtala, bet arri Kineseru rakstu sihmes, ko paschi isdohmajuschees, irr tik ehmoti, ka të leelas galwas grohsichanas waijaga, kamehr to eemahjabs. Prohti: Kineseri ne turr ta ka mehs ihpaschas rakstu-sihmes jeb bohkstabus, ko faleel pa silbehm un wahrdeem, bet preeksch illatru wahrdu winneem sawa ihpascha bildite. Kad nu neweens zilweks gan ne warretu paturrecht sawa galwa tik dauds bildischi, zil wahrdi walloda, prohti kahdi 20 tuhst tad Kineseri apsihme ar ihpaschahm bilditehm tiklai tohs grunts-wahrduß, un tohs zittus wahrduß, kas ar scheem ar laiku irr zehlschees, apsihme ar sribhinahm un punktehm, ko pee grunts-wahrdu bilditehm peelee. Un tomehr wehl kahdu 3000 woi 4000 bildites jamahjabs. Tad tu warri doh maht, zil grubta leeta to ismahzitees. Tomehr pee Kinesereem wiffi, kas jaw mahziti, un to irr leel pulks, jo bes tahdas mahzibas neweens zilweks kahdu waldischanas jeb teefas ammatu ne drihst usnemt, — gandrifs wiffi tahdu grubtu lassicham irr eemahzijuschees; tadeht, ja muhsu missionar gribb ar scheem laudim isrunnatees un winnu rakstus un grahmatas dabbut pasiht jeb arri preeksch winneem ko farakstihst, kas wisseem buhtu saprotams un lassams, tad ir winneem waijaga to mahzitees. Morrisons nu ar wiffu spehku uehmahs Kineseru wallodu un rakstus mahzitees un ar leel puhlinu to gruntigi dabbuja eepashtees. Gadda tiklai padsihwojis, winnam no Kantones atkal jan waijadseja aiseet, jo zehlahs stary teem pilfate eedsihwojtajeem un teem swebcheem kaupmanneem wiffahds naids. Winsch atnahze atkal us Makaus

fallu, fur tee Calenderi winnu peenchme par tultu un tam labbu naudu maffaja, ta ka Marrisanam ne waijadseja wairs pahritskhanu melleht no Londones missiones beedribas. Tomehr Marrisans par scho sawu jaunu atmattu ne aismirfe wis to lectu, kurras deht ihpaschi winsch bij atnahzis tai semme. Basleppen nafts widda un kad durwis bij aisslehg-tas winsch zittus Kineserus sawa kohrtelē sapulzinaja un teem Kristus dahrgu Ewangeliumu fluddinaja. Bet ta leelaka leeta, ko winsch ar Deewa paligu isdarrija un ar ko winsch teem pehznahkameem missionareem ta salkoht durwis atwehre pee Kinesereem, bij schi, ka winsch ne ween leclu Kineseru wallodas grahmatu farakstija, bet ka winsch arri libds 1819 g. wisfu Bihbeli Kineseru walloda pahrituskoja, ko nu Londones missiones beedriba liffe druffabt. Bes tam winsch wehl dauds zittas mafakas grahmatas Kineseru walloda farakstija, ar kurrarm labbas un derrigas mahzibas par kristigas tizzibas lectahm Kinesereem dewe. Schahs Marrisana grahmatas pa tuhktoscheem isgahje pee teem laudim; jo Kineseri pahrlieku mihto lassihht. Pascha Keisera pilli Marrisana grahmatas lassija, un te teem leeseem kungeem deesgan brihuuma un dufmas bij, ka sweeschineeks par Kineseru wallodu til smukki warroht rakstihht.

Septinus gaddus Marrisans tahda wihsē neapnizzis bij pubhejes, kad Deews winnam to preeku dewe, pirmo Kineseru zaur sw. kristibu pee Kristus draudses peenemt. Tas bij Isa—a—ko ar wahrdu. Gaddu preeksch tam, prohti: 1813 g. Marrisans arri dabbuja no Calantes weenu paligu pee sawa gruhta darba; tas bij missionars Williams Milne; bet ne zil ilgi, tad tam waijadseja Kineseru semmes atf'ahht. Winsch nu aisgahje us Malakkas piljatu, kas irr tai leela pufesfalla, ko tapat Malakku sanz un ar ko Bakkat-India tabli issteepjabs Indias juhra (skattees Ahas lantkahrte). Te arri dauds Kineseri dsihwo un Milna te eetaifija ihpaschu skohlu preeksch jauneem Kinesereem, kas ar laiku gribbetu saweem tautas beedreem Kristu to Pestitaju fluddinaht. Bet jaw 1822 g. schis ruh-pigs Deewa kalps sawa Kunga meerā aisgahje.

Gr.

(Turplikam wairaf).

Baila Ida.

Ikkare, kas Bihbeli irr lassijis, sinn, ka tur no eesahkuma liyds gallam wiswairaf par to weenu isredsetu Deewa tautu, par Israēla tautu stahsta. Neweena zitta tauta pasaulē arr naw tahda, ka schi no Deewa apschelota un tad nosohdita Zuhdu tauta. Neweena zitta ne warr til skaidri manniht Deewa nemittejamu schehlastibu, un arridsan winna swehtu taisnibu un winna dufmibas karstumu. Tas irr weens brihnumš preeksch muhsu azzim un weens ne-ismannijams noslehpums, ka Deews scho tautu pahr wissahm zittahm tautahm ta pa-angstinajis un tad ta pasemmojis un atmettis, kad Zuhdi to Deewa Dehlu atmettusch. Bet schee paschi swehti Bihbeles raksti mums par scho isredsetu tautu wehl wissudskaku Deewa noslehpumu sinnamu darra, no ka warram redseht, ka winna schehlastibas padohmu nekahdi grehli ne warr isnihzinaht, bet „kur tas grehls irr wairojees, tur ta schehlastiba jo wairaf irr wairojusees.“ (Neem. 5, 20). Jo Apustuls Bahwils mums to teiz un apleezina: „ka Deews ne irr atmettis sawus laudis, ko winsch papreeksch irr paredsejis, — bet zaur winnu krišhanu teem paganeem ta pestischana irr notiffusi, teekams ta pilniba to paganu irr eegahjust, (Deewa walstiba, un tad arr wis Israēls tays isglabhts“ (Neem. 11, 2, 11, 25 un tablaki). Ta tee, kas bijusch. tee pirmee aizinati, paliks gan tee pehdigi; bet tad schee pehdigi atkal paliks laikam pirmee, kad atkal atgreesijees, ka tas pasuddis dehlē sawa tehwa nammā. Bet teesa gan irr, taggad schai pahrwehrtitai tautai wehl irr tas apzeetinafchanas un dufmibas laiks. Un to gan warr sazihht, ka neweena zitta tauta pasaulē ne turrahš til stihwi pretti Kristus Ewangeliumam, ka schi patti — Zuhdujeb Schihdu tauta; neweena zitta arr ne turrahš til stipri pee sawas tehwu tizzibas un haustibas, ka schi tauta. Ar winnu ta irr, ka Apustuls Bahwils jau fozijis: „winnu dohmas irr apzeetinas, un libds schai deenai tas apsegs paleek preeksch winnu azzim, un ne tohp afsegtē, ka tas zaur Kristu suhd.“ (2 Kor. 3, 14, 15). — Tomehr swehtam Garram gan daschkahrt isdohdabs, kahdai tizzigai un shahpdamai dwehselei to apseggu no azzim nonemt; un kad sinnam, kahds

preeks irr debbesis teem Deewa engeleem par weenu dwehfeli, kas atgreeschahs, tad gan warram dohmaht, ka jo leelaks preeks irr Deewa walstiba, kad ee-eet kahda dwehfele no schahs pirmas isredsetas tautas, ko taggad Mohsus baustibas lahsti til gruhti fpeesch. Tapehz meh's zerrejam, ka lassitajeem par preeku buhs, schohs stahstus lassiht no tahs Schihdu meitas Leila Uda, kas zaur Bihbeles lassifchanu palikkuse tizziga eeffsch Jesu Kristu un eegahjuse fawu Kunga Jesus debbesis preeka. Schi leeta irr notikkusi ne fenn Enlenderu semme, ne buhs wairak, ka 10 gaddi atpakkal.

Tur Culanté kahda jáuká eeleijá dshwoja baggats kungs, Schihds, kam bij weena weeniga meita, wahrda Leila Uda, ko gauschi mihleja. Mahte jau masai bij mirusi, un tas behrus bij tehwan weenigs preeks un zerriba. Winsch arri ne schelolja nekahdas mantas, lai ween ta meitina labbi tiktu audseta un mahzita, zil ween warreja kreetni un smalki ismahziht un isflohlah. Tai arri bij brihnum weegla galwa un luste us mahzifchanohs; un ta wiina ismahzijahs ne ween angliski un spranziski runnaht, bet arri wehl zittas wallodas, italiiski un arridsan tahs wezzu wezzas wallodas, Neemeru, Greekeru un Ebreeru wallodu, ko retti zits ismahzahs. Bet wissuwairak wiina jau no masahm deenahm mahzijahs Deewa wahrdu's no wezzas derribas Bihbelé, un no Talmuda grahmata's, fur Zuhdu rakstu mahzitaji sarakstijuschí fawas dohmas un tahs dskkatas mahzibas par fawu baustibu un par praweeschu grahmatahm. Jo Leilas tehws stipri fawu tizzibu turreja, un tam leels preeks bij, ka meitina arridsan to baustibu ta mihleja. Jau tolakl swehtais Gars ar Deewa wahrdeem, Leilas firdi pamohdinaja un winnas azzis apgaismoja, ka ta fawas eeffschigas dwehfeles wainas labbi atfinne un no wissas firds zibtahs un puhlejahs, atpestifchanas no wissas grehzigas buhfchanas kahrodama un mellelama. Wiina dauds Deewu luhdse ar stipru peeluhgchanu un peesaukschanu. Weena tahda luhgchana, ko patte usrakstijusi, kad 14 gad-

du's wezza bij, parahda, zil gauschi winnas Deewabihjiga firsnina to Kungu melleja. Tai luhgchaná winna ta luhdse:

„Al Kungs Zebaot, tu wissas mihlestibas awots! Woi tu nabbaga grehziga neklausiga behrna luhgchanu klausisi? Al ne apshepi fawu waigu no mannas peesaukschanas! Kaut taws Gars mannu tumfchu dwehfeli apgaismotu! Kaut winsch atnentu to skummibu no manna apbehdinata garra! Kad es fawá firdi eeskattidamees fawu grehku pulku redsu, kad peeminnu, ka es wissu tawu mihlestibu ar nepateizibu esmu maksajis, tad manna dwehfele pasemmojahs pihfchlds tawá preefchá. Al, tu mans Deews un mans Nadditajs! tu man leezi runnaht ar tewi, jehfchu tu wissu nammu grehzigu buhfchanu sinni. Tu sinni, kahds esmu negants, lepnis, pasauli pahreeku mihledams, un ka man tomeht naw meera un preeka firdi! Bet tu man effi eedewis dedsihu garru un firsnigu kahroschanu pehz tewim. Atbildi man pehz tawa wahrda, kas irr pateefigs un muhschigs, ka tu pats effi! Parahdi man, ko man buhs darriht pehz tawa prahta; es tewi allaschin gibbu lubgt, ka tu man palihdsetu, wissu pehz tawa prahta darriht. Mahzi, al Kungs mannu tumfibu ar fawu skaidru gaismu apgaismoh! Swehti mannu dwehfeli, ka es warru preezatees eeffsch tawas bihjaschanas. Amen.“

Al, kaut jel kristitu lauschu behrni wissi fawás jaunibas deenas to Kungu ta sinnatu melleht un peeluhgt! Leila wehl ilgi ta melleja to Kungu un ne warreja to atrast. Jo wiina bij mahzita, wairak tai Talmuda grahmata melleht atshifchanu un gudribu, ne ka Bihbelé. Bet jau drihs wiina fahze atsiht, ka tanni Talmuda grahmata tiklai wiltiga zilweku gudriba, un tapehz apnehmahs Bihbelé ween no ta skaidra awota smelt. Wiina art stipri gaidija to apfohlitu Messiasu, ka tam jau drihs effoht janahl; un tapehz wissuwairak lafsija, ko tee praweeschi no ta skuddinajuschí.

G. S—g.

(Turplikam wairak).

B r i h w d r i f f e h t.